

Kristi Kraavi-Käerdi
Välisministeerium
kristi.kraavi-kaerdi@mfa.ee

Teie 25.09.2025

Meie 03.12.2025

nr 9-1/998-6

Kultuuriministeeriumi arvamus Euroopa Liidu ja Mehhiko Ühendriikide ajakohastatud strateegilise partnerluslepe ja kaubanduse vahelepingu allkirjastamise ja sõlmimise kohta

Käesolevaga edastab Kultuuriministeerium Välisministeeriumile arvamuse Euroopa Liidu nõukogu otsuste eelnõude kohta, mis käsitlevad Euroopa Liidu (edaspidi *EL*) ja Mehhiko Ühendriikide (edaspidi *Mehhiko*) ajakohastatud strateegilise partnerluslepe ja kaubanduse vahelepingu allkirjastamist ja sõlmimist (COM(2025)809, COM(2025)810, COM(2025)811, COM(2025)812). Ülevaate koostasid Kultuuriministeeriumi kommunikatsiooni- ja rahvusvahelise koostöö osakond, loomingu osakond ning õigus- ja haldusosakond.

Kultuuriministeerium toetab nõukogu otsuse eelnõusid, millega sõlmitakse ja allkirjastatakse ajakohastatud ELi ja Mehhiko vaheline strateegiline partnerluslepe ja kaubanduse vaheleping.

Kultuurivaldkonna kokkupuutumine seisneb alljärgnevas:

Strateegiline partnerluslepe (COM(2025) 810):

I ja II osa

- Strateegilise partnerluslepe preambul toob välja ELi ja Mehhikot ühendavaid tugevaid kultuurilisi, poliitilisi ja majanduslikke sidemeid ning tunnistab vastastikust kasu, mida toob tõhustatud koostöö haridus-, kultuuri-, teadusuuringute ja innovatsiooni valdkonnas. Mõlemad pooled rõhutavad vajadust tagada kultuurilise mitmekesisuse edendamine ja kaitsmine.
- Artikkel 8.2 puudutab mõlemapoolset kultuurikoostööd, pidades silmas kultuuri olulist rolli majanduse võimaliku tõukejõuna ja kutsudes üles koostööks paljudes eri formaatides, sealhulgas rahvusvahelistel foorumitel nagu UNESCO. Mõlemad pooled peavad oluliseks koostööd uute tehnoloogiate vallas ja juurdepääsu parandamist kultuurile.
- Turismialase koostöö artiklis keskendutakse muuhulgas kultuuripärandi potentsiaali kaitsmisele ja maksimeerimisele ning loomemajanduses teabevahetuse ja koostöö edendamisele (artikkel 8.7 lõige 2 punktid a ja d).
- Partnerluslepe näeb IKTd kui majandusliku, sotsiaalse ja kultuurilise arengu, e-kaasatuse ning kultuurilise mitmekesisuse edendamise vahendit (artikkel 9.2 lõige 2 punkt b).

III osa – Kaubandus ja investeeringud

- Peatükid 10 ja 11 puudutavad ELi ja Mehhiko vaheliste investeeringute ja piiriülese teenustekaubanduse liberaliseerimist, sealjuures on lisatud märkus, et neid tingimusi ei kohaldata audiovisuaalvaldkonnale (artikkel 10.5 lõige 2 punkt c ja artikkel 11.2 lõige 2 punkt a).
- Peatükk 13 puudutab riigisiseseid õigusnorme (teenuse osutamiseks või majandustegevuseks vajalikud litsentsi- ja kvalifikatsiooninõuded, tehnilised standardid), sealjuures on tehtud märkus, et piiratud arvu litsentside puhul võib valikumenetluses

arvesse võtta muuhulgas kultuuripärandi säilitamisega seotud kaalutlusi (artikkel 13.4 lõige 2).

- Peatükk 19 puudutab meetmeid vastastikuse digikaubanduse arendamiseks, sealjuures on lisatud märkus, et seda peatükki ei kohaldata ringhäälingu- ja audiovisuaalteenuste suhtes (artikkel 19.2 lõige 2 punktid b ja c).
- Peatükk 21 puudutab riigihankeid. Lepingu lisas on lisatud märkus, et see peatükk ei hõlma ringhäälinguorganisatsioonide hankeid saatematerjali ostmiseks, arendamiseks, tootmiseks või ühistootmiseks ja saateajaga seotud lepinguid (21-A Lisa_H jagu lõige 1 punkt b). Lisaks on märkus, et 21. peatükk „Riigihanked“ hõlmab arhitekti teenuste hankeid (21-A Lisa_E jagu).

Reservatsioonid strateegilises partnerlusleppes

- Palume uurida, millal ja mis tingimustel on Eesti teinud järgmised reservatsioonid. Kultuuriministeeriumi pädevuses olevates ELi töörühmades pole ELi-Mehhiko strateegiline partnerluslepe ja vahekaubanduslepe käsitlemist leidnud ja meil puudub info, kuidas need reservatsioonid on leppesse jõudnud:
 - Tulevaste meetmetega seotud reservatsioonid – ELi loetelu (Annex III – II Lisa – Liide II-A)

II-EU-17 – Meelelahutus-, kultuuri- ja sporditeenused

Sektor/Allsektor: Meelelahutus-, kultuuri- ja sporditeenused

Peatükk: Investeeringud ja piiriülene teenustekaubandus

Euroopa Liit jätab endale õiguse võtta vastu või jätta kehtima meetmeid seoses järgmisega:

b) Meelelahutusteenused, teatrite, ansamblite ja tsirkuste teenused (CPC 9619, 964, välja arvatud 96492)

Euroopa Liit, **välja arvatud EE**: muude meelelahutusteenuste osutamine, välja arvatud kinode teenused.

- Turulepääsu piirangud – ELi loend (Annex III – Lisa III – Liide III-A)

III-EU-15 – Meelelahutus-, kultuuri- ja sporditeenused

Peatükk: Investeeringud ja piiriülene teenustekaubandus

EE: Piiranguteta muude meelelahutusteenuste osutamise korral, välja arvatud kinode teenused.

- Mehhiko on esitanud Kultuuriministeeriumi pädevusvaldkonnas neli reservatsiooni: ringhääling ja raadiosagedusalad, ajalehtede kirjastamine ja kinode programm Mehhikos (Annex III – Liide I-B-1 – I-MX-8, I-MX-9, I-MX-16 ja I-MX-44).

Kaubanduse vahelepe (COM(2025) 812):

- Preambula toob välja osapoolte kultuurilised sidemed ja mõlema poole nõusoleku kaitsta ja arendada kultuurilist mitmekesisust.
- Sarnaselt partnerlusleppega sätestab, et investeeringute ja piiriülese teenustekaubanduse lihtsustamise sätteid ei kohaldu audiovisuaalvaldkonnale (artiklid 10.5 lõige 2 punkt c ja 11.2 lõige 2 punkt a); digikaubanduse puhul ei kohaldata ringhäälingu- ja audiovisuaalteenuste puhul (artikkel 19.2 lõige 2 punktid b ja c).
- Artikkel 24.5 käsitleb subsiidiumide andmist majandustegevusega tegelevatele ettevõtetele, mida antakse teenuste osutamiseks muuhulgas järgmistes sektorites: audiovisuaalteenused, telekommunikatsioon, arhitektuur (artikkel 24.5 lõige 3 punkt b).

Kultuuriministeeriumi üldine mõjuhinang:

ELi ja Mehhiko tihedam koostöö kultuurivaldkonnas on tervitatav. Vastastikune parem teineteise kultuuriline mõistmine aitab kaasa laiemale keskkonna loomisele koostööks ka muudes valdkondades.

Investeeringute liberaliseerimise ning piiriülese teenuste- ja digikaubanduse lihtsustamise tingimusi ei kohaldata audiovisuaalvaldkonnale, sest valdkonnas toimivad teised rahvusvaheliselt kokku lepitud litsentseerimispraktikad.

Ajakohastatud strateegilise partnerlusleppega nähakse lepinguosalistele ette raamistik üksteise kvalifikatsioonide tunnustamiseks reguleeritud kutsealadel, sealhulgas arhitektid. See lihtsustab arhitektide mobiilsust ELi ja Mehhiko vahel, pakkudes neile uusi töövõimalusi ja -turgu.

Välja toodud Mehhiko reservatsioonid tähendavad, et teatud määral jääb meediamajanduses tegutsemise vabadus ELi ettevõtjatele piiratuks. Samas on üsna vähetõenäoline, et Eestist keegi sooviks sealsel meediaturul tegutseda (raadiojaama loomine või ajalehe väljaandmine), seega nendel resolutsioonidel mõju Eestile puudub.

Mehhiko reservatsioon jätta 10% kinode ekraaniajast omamaiste filmide jaoks näitab Mehhiko soovi kaitsta ja arendada oma filmivaldkonda. Samas jätab see piirmäär Euroopale piisavalt võimalusi oma filmide näitamiseks.

Subsiidiumide punkt Kultuuriministeeriumi hinnangu järgi meid ei puuduta, kuna Kultuuriministeerium ei eralda toetusi välismaal registreeritud juriidilistele isikutele. Audiovisuaalvaldkond rakendab küll tagasimaksefondi, kus Eesti riik teeb makseid välismaistele filmitegijatele, kuid selle puhul on tegemist tagasimaksega juba tehtud kulutustest Eestis (kuni 30%).

Lugupidamisega

(allkirjastatud digitaalselt)

Merilin Piipuu
kantsler

Reet Palis 628 2326
reet.palis@kul.ee